

Hankeyhteistyöllä monialaista kehittämistä

Tuija Hautala-Hirvioja, FT, professori (taidehistoria), Taiteiden tiedekunta, Lapin yliopisto

Katri Hendriksson, insinööri YAMK, projektipäällikkö, kestävän kehityksen koordinaattori, Uudistuva teollisuus, Lapin ammattikorkeakoulu

Mirva Tapaninen, restonomi YAMK, projektipäällikkö, Vastuulliset palvelut, matkailu (MTI), Lapin ammattikorkeakoulu

Satu Valli, HTM, lehtori, Digitaaliset ratkaisut, Lapin ammattikorkeakoulu

Asiasanat: yhteistyö, verkostot, verkostoituminen, yhteisöllisyys, monialaisuus, kiertotalous, teollisuusmatkailu, matkailu

Monialaisuus ja yhteistyö

Monialainen yhteistyö (multidisciplinary co-operation) on eri tiedonaloja yhdistävä tapa toimia. Tällöin jokainen asiantuntija vastaa alansa tietämyksestä ja yhteistyötä tehdään yli toimialarajojen. Se on määritelmänä sateenvarjokäsite, jolla kuvataan hyvin monenlaisia asiantuntijoiden yhteistyömuotoja. Pelkkä asiantuntijoiden verkosto ei yksin riitä takaamaan monialaista ja -ammattillista yhteistyötä eikä toiminnan kannalta riittävää yhteisöllisyyttä. Tarvitaan kaikkien toimijoiden kesken mahdollisimman arjessa tapahtuvaa ja luontevaa yhteistoimintaa. Pandemiaaika on tuonut tähän työhön omat haasteensa ja siirtänyt keskustelut etäyhteyksien varaan. (Isoherranen, Nurminen & Rekola 2008, 33.) Yhteisöllisyys on monella tapaa voimavara. Kehitystyön, koulutuksen ja tutkimuksen kentällä se auttaa monella tapaa käytännön toiminnassa. Yhteisöllisyydellä on roolinsa osana motivaatiota ja henkistä selviytymistä erityisesti poikkeusoloissa, jolloin se tukee ihmisten ja yhteisöjen voimaantumista (Poijula 2018, 172).

2010-luvun myötä on pohdittu ja tutkittu ns. slow-matkailua, jonka tarkoituksena on tuoda paikallisuutta, paikan historiaa ja kulttuuria sekä paikallisia asukkaita osaksi matkaa. Kehittämällä paikallista vieraanvaraisuutta ja yhteisöllisyyttä matkailijat saadaan viipymään alueella pitempään. (ks. Lehtinen 2012) Kauppalehdessä jo ennen koronaa 2019 julkaistiin artikkeli, jossa kerrottiin slow- ja lähimatkailun kasvattaneen suosiota ja yhä useampien matkailijoiden suosivan lähimatkailua. Nämä matkailijat haluavat kokea yhteisöllisyyttä. He suosivat mielellään majoitusta, jossa yhteisöllisyys on mahdollista.

Hankkeet yhteistyön äärellä

Tässä artikkelissa tarkastelemme, miten yhteisöllisyys ja monialaisuus toteutuivat Virtusumpit työpajassa, joka suunniteltiin ja toteutettiin Teollisuusmatkailun konsepti ja LTKT2.0 - Lapin teollinen kiertotalous 2.0 yhteistyössä.

Teollisuusmatkailun konseptointihanke

Yhteisöt ja yhteisöllisyys on Teollisuusmatkailun konseptihankkeessa keskeinen voimavara, minkä avulla yhdistetään matkailun, teollisuuden ja historian näkökulmia toiminnallisiksi matkailukonsepteiksi. Matkailukonsepteja suunniteltaessa otetaan huomioon fyysiset, henkiset ja symboliset paikallisyhteisöihin ja -toimijoihin vaikuttavat tekijät Meri-Lapin alueella. Hankkeen asiantuntijat koostuvat Lapin korkeakoulukonsernin eri aloilta kuten Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnasta sekä Lapin AMKin matkailun, liiketalouden ja teollisuuden aloilta Rovaniemellä, Kemissä ja Torniossa. Tämä sama näkemys tulee esille alueen toimijoiden kesken, jolloin yritykset ovat erilaisilta toimialoilta. Yhteistyö rikastuttaa matkailuun ja kohdennettuna myös teollisuusmatkailuun liittyvää ympäristöä.

Teollisuusmatkailun konseptointihankkeen yhtenä tavoitteena on tuottaa hankeaikana Meri-Lapin alueelle erilaisia konsepteja, jotka toteutetaan yhdessä alueen matkailuyritysten, teollisuuden ja sidosryhmien kanssa. Erilaisten konseptien ja toimenpiteiden avulla edistetään teollisuusmatkailun kehittämistä, joka on vielä tällä hetkellä puuttunut Lapin alueelta. Hankkeen avulla saadaan hyödynnettyä alueen potentiaali teollisuudessa ja matkailussa toimivien yrittäjien ja toimijoiden verkostomaisessa toiminnassa yli toimialarajojen.

Hankkeen kehitettävät teollisuusmatkailun teemat ovat kulttuuriperintö, kiertotalous ja vastuullinen teollisuus sekä elintarviketeollisuus sisältäen maatilamatkailutyypin toiminnan. Teemat valittiin yhdessä Meri-Lapin alueen toimijoiden kanssa helmikuun alussa

2020 pidetyssä kick-offissa. Työpajaan osallistui peräti 26 paikallista toimijaa. Matkailuyrittäjien lisäksi mukana oli osallistujia muun muassa alueen historiallisista museoista, perinne- ja matkailuyhdistyksistä sekä kehitysyhtiöistä. Teemojen ja kohteiden valinnassa halutaan painottaa alueen identiteettiä, historiaa, tarinoita ja alueen teollisuuden erikoisosaamista.

Teollisuusmatkailun konseptointihanke on rahoitettu Lapin liiton myöntämällä Euroopan aluekehitysrahaston, Vipuvoimaa EU:lta tuella (276 853 €), kokonaisbudjetin ollessa 346 069 euroa. Hanke on alkanut 8/2019 ja päättyy 12/2021. Hankkeen päätoteuttajana on Lapin ammattikorkeakoulu ja osatoteuttajana Lapin yliopisto.

Teollisuusmatkailun konseptointi

HANKKEEN TAVOITTEENA ON

- lisätä matkailun ja teollisuuden toimijoiden yhteistyötä
- edistää Meri-Lapin pk-yritysten uusien teollisuusmatkailupalveluiden kehittämistä eri vuodenajoille
- kulttuuriperinnön, historian ja tarinoiden huomioonottaminen palveluiden kehittämisessä

Hankkeen rahoitus: 346 069 €, josta EAKR-rahoitusta: 276 853 €

Hankeaika: 1.8.2019 - 31.12.2021

Lisätietoja: Mirva Tapaninen
mirva.tapaninen@lapinamk.fi
040 527 6270

European Union
Euroopan unionin tuella

Vipuvoimaa EU:lta 2014-2020

LAPIN LIITTO

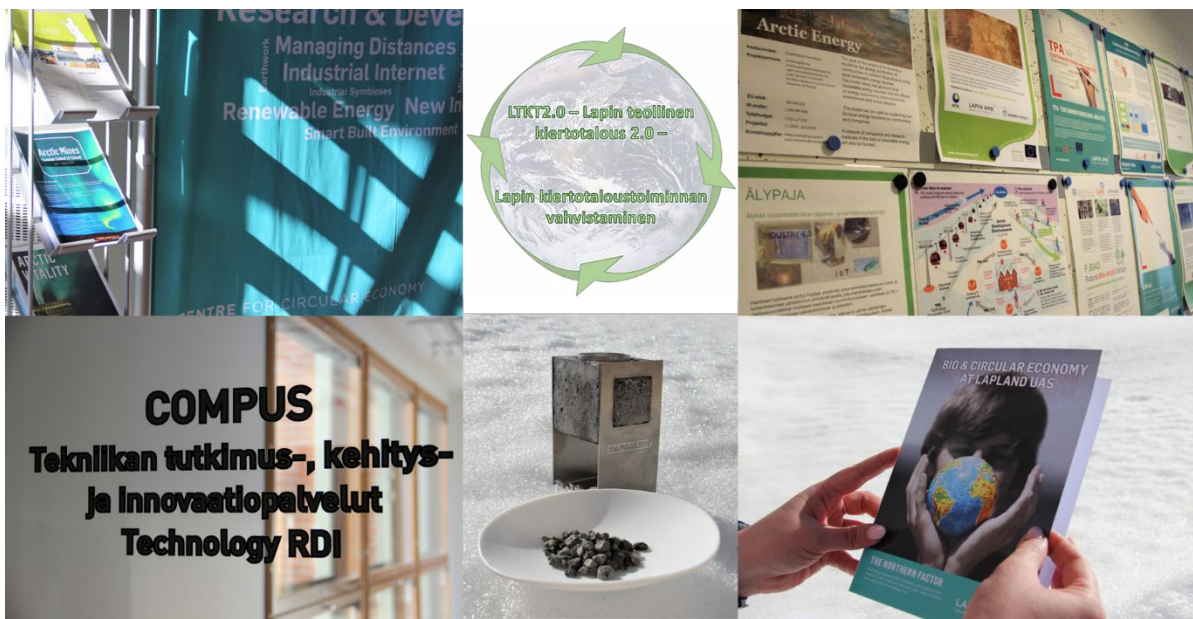
LAPIN YLIOPISTO UNIVERSITY OF LAPLAND

LAPIN AMK Lapland University of Applied Sciences

Kuva 1. Teollisuusmatkailun konseptointi –hankkeen juliste

LTKT2.0 - Lapin teollinen kiertotalous 2.0 - Lapin kiertotaloustoiminnan vahvistaminen

LTKT2.0 - Lapin teollinen kiertotalous 2.0 - Lapin kiertotaloustoiminnan vahvistaminen - hankkeen tavoitteena on vahvistaa Lapin teollisen kiertotalouden alueellista kilpailukykyä ja toteuttaa hankkeen toimenpiteillä uusia kiertotalousinvestointeja ja kiertotaloutta niitä hyödyntäville liiketoimintamalleille. Lapin teollisen kiertotalouden vahvistamisen lisäksi hanke pureutuu myös yleisesti Lapin kiertotaloustoiminnan kehittämiseen sen moninaisten ulottuvuuksien kautta. LTKT2.0-hanke on monialaisuutta korostava kiertotalouden kehittymisen väylä Lapin alueella. Hanketta toteutetaan yhteistyössä Kemin Digipolis Oy:n, Lapin ammattikorkeakoulun ja Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappian kanssa. Kuvassa 2 on hankkeeseen olennaisesti liittyviä osa-alueita, kuten TKI-toiminta Lapin ammattikorkeakoulussa sekä teollisten sivuvirtojen hyödyntäminen. (Kulju 2020)

Kuva 2. LTKT2.0 - Lapin teollinen kiertotalous 2.0

LTKT2.0 -hankkeelle määritettyjä tuloksia tavoitellaan monipuolisten ja monialaisten toimintojen kautta, joista yksi keino on yhteisöllisyyden näkökulmien huomiointi hanketoiminnassa. Hankkeen toimiala liittyy niin yksityiseen kuin myös julkiseenkin sektoriin ja tarkoituksena on vahvistaa toimialojen välistä yhteistyötä entisestään. Yhteisöllisyys tulee hankkeen toteutuksessa hyvin esiin, koska hankkeen toimintoja toteutetaan verkostojen ja yritys yhteistyön kautta. Monipuolinen toteuttaminen on hankkeen yksi voimavaroista ja hanke yhdistää monipuolisesti erialojen asiantuntijoita yhteen. (Kulju 2020)

Hanketta toteutetaan Lapin liiton myöntämällä Vipuvoimaa EU:sta Euroopan aluekehitysrahaston tuella (1 491 423 €), kokonaisbudjetin ollessa 1 864 282 €. Hankkeen toteutuksen aikataulu on 1.6.2020-31.3.2023.

Virtusumpit - Meri-Lappiin säpinää

Teollisuusmatkailun konseptointi -hankkeessa luvattiin toteuttaa hankkeen teemoihin liittyviä työpajoja, jotka liittyvät esimerkiksi kiertotalouteen ja matkailuun. Tästä kehkeytyi idea toteuttaa tämä toiminta yhteistyössä LTKT2.0- Lapin teollinen kiertotalous 2.0 -hankkeen kanssa. Yhteisen työpajan suunnittelu aloitettiin lokakuussa hankkeiden projektipäälliköiden sekä asiantuntijoiden kesken. Työpajan sisältö ja tarkempi teemoitus vahvistui nopeasti ensimmäisten palavereiden aikana ja yhteistyössä saimme kehitettyä yhteisöllisen ja monialaisen Virtusumpit-työpajan loppuvuodesta 2020 järjestettäväksi.

Yhteiseksi teemaksi työpajalle valittiin teollisuusmatkailu sekä kiertotalous. Työpajan tarkoitus tuotiin selkeästi julki kaikille osallistujille, jotta työpaja -osuus olisi luontevaa ja osallistujat saisivat siitä helposti irti tarpeellista tietoa. Teollisuusmatkailun ja kiertotalouden yhdistäminen kokonaiseksi teemaksi työpajalle oli luontevaa, ja työpajan järjestäjät tekivät tiivistä yhteistyötä työpajan onnistumisen eteen. Nämä kaksi pääteemaa haluttiin yhdistää nimenomaan työpajatyypiksi. Samalla kertaa luotiin lyhyt katsaus molempien hankkeiden keskeisiin tavoitteisiin.

Meri-Lapin alueella nämä kaksi teemaa, teollisuusmatkailu ja kiertotalous, ovat keskeisiä ja tärkeitä. Alueen yritykset toteuttavat toimintojaan näiden kautta. Teollisuusmatkailu kytkeytyy monen yrityksen toimialaan ja erityisesti kiertotalous on osa useiden yritysten toimintaa. Kiertotalous on helppo kytkeä monialaisesti jokaisen yrityksen toimintoihin, joten työpajan teemaan tämä sopi hyvin.

Virtusumpit-työpaja järjestettiin joulukuun alussa ja osallistujia oli tapahtumassa noin parikymmentä. Osallistujia oli eri toimialoilta kuten Kemin matkailusta, Scandic Hotels Kemistä, Lapin yliopistosta, Kemin Digipoliksesta ja Meri-Lapin kehittämiskeskuksesta. Johtuen Virtusumpit-työpajan osallistujien monialaisesta asiantuntijuudesta moniammatillinen yhteistyö toteutui hyvin.

Kuva 3. Virtusumpit työpajan kutsu ja ohjelma

Työpajan tulosten hyödyntäminen Meri-Lapin alueen toimintojen kehittämisessä

Virtusumpit-työpajassa työstiin Teollisuusmatkailun konseptointi -hankkeeseen liittyvän opetuksen tuotoksia, jotka oli toteutettu Lapin AMKin Matkailuliiketoimintakonseptien johtamisen opintojaksolla. Työskentelyssä hyödynnettiin opiskelijoiden tekemiä identiteettiprismoja, jotka pohjautuivat hankkeen teemoihin. [Identiteettiprisma](#) on yhteisöllinen työkalu, joka jaetaan kuuteen osaan, joista kolme kertoo yrityksen omakuvasta ja kolme tavoiteltavasta asiakasmielikuvasta (Matkailun ABC). Identiteettiprismaa voi käyttää esimerkiksi yrityksen, palvelun, tuotteen tai kohteen kehittämisessä. Mitä paremmin identiteetti on huomioitu esimerkiksi palvelun suunnittelussa, sitä vahvemmin se välittyy asiakkaan kokemukseen.

Työpajassa työstiävät teemat olivat Simonkylän museotie, Kemin satamateollisuus, Hunajamatkailu ja Puun matka: Case Vaaran Aihkitalot. Nämä [tulokset](#) ovat vapaasti Meri-Lapin alueen toimijoiden hyödynnettävissä teollisuusmatkailu- ja muiksi palveluiksi. Näitä

tuloksia alueen yrityksillä on mahdollisuus jalostaa uusiksi palveluiksi ja tuotteiksi. Virtusumppien myötä opiskelijat saivat rakentavaa palautetta tuotoksistaan.

Työpaja oli hyvä esimerkki yhteisöllisyydestä ja yhteistyöstä, jossa yritysten arkipäivä kohtasi oppilaitosten TKI-toiminnan. Sen järjestäminen Teollisuusmatkailu- ja LTKT2.0-hankkeiden kesken oli järkevää, yhteisen teeman, hankeyhteistyön ja synergian vuoksi. Molemmissa hankkeissa on omia ja osin yhteisiäkin verkostoja, mutta tällä tavoin saatiin verkostoja kehitettyä ja laajennettua. Lisäksi kaikilla työpajaan osallistuneilla kasvoi kokonaisvaltainen näkemys teollisuusmatkailusta ja kiertotaloudesta sekä niiden monipuolisista mahdollisuuksista.

Lähteet

Isoherranen, K., Nurminen, R. & Rekola, L. 2008. Enemmän yhdessä –moniammatillinen yhteistyö. Helsinki: WSOY

Kauppalehti. 2020. Yhteisöllisyys ja lähimatkailu lisäävät hostellien kysyntää. Haettu osoitteesta 22.12.2020 [Yhteisöllisyys ja lähimatkailu lisäävät hostellien kysyntää: ”Matkailijat haluavat yhä enemmän elämyksellisyyttä” | Kauppalehti.](#)

Kulju, M. 2020. Digipolis –kotisivut. Kiertotalouskeskuksen menestystarina saa arvoistaan jatkoa. Haettu osoitteesta 8.1.2021 [Kiertotalouskeskuksen menestystarina saa arvoistaan jatkoa \(digipolis.fi\)](#)

Lehtinen, E. 2012. Slow-matkailu Porvoossa vieraanvaraisuutta ja yhteisöllisyyttä hyödyntäen. Haettu osoitteesta 22.12.2020 <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2012052810309>

Matkailun ABC. 2019. Kohdekokemuksen kehittämismalli. Identiteetti. Haettu osoitteesta 8.1.2020 <https://blogi.eoppimispalvelut.fi/tourismabc/identiteetti/primas/>

Pojjula, S. 2018. Resilienssi. Muutosten kohtaamisen taito. Helsinki: Kirjapaja.